

RAPORT KOŃCOWY

z badania zdarzenia statku powietrznego

Numer ewidencyjny zdarzenia:	2197/17			
Rodzaj zdarzenia:	<i>Wypadek</i>			
Data zdarzenia:	<i>17 sierpnia 2017 r.</i>			
Miejsce zdarzenia:	<i>Lotnisko EPKA</i>			
Rodzaj, typ statku powietrznego:	<i>Szybowiec SZD-9 bis Bocian 1E</i>			
Znak rozpoznawczy SP:	<i>SP-2662</i>			
Użytkownik / Operator SP:	<i>Aeroklub Kielecki</i>			
Dowódca SP:	<i>Uczeń-pilot szybowcowy</i>			
Liczba ofiar / rodzaj obrażeń:	<i>Śmiertelne</i>	<i>Poważne</i>	<i>Lekkie</i>	<i>Bez obrażeń</i>
				<i>1</i>
Nadzorujący badanie:	<i>Jacek Bogatko</i>			
Podmiot badający:	<i>Aeroklub Kielecki</i>			
Skład zespołu badawczego:	<i>Wojciech Niedbała, Jerzy Domagała, Marcin Berkowicz.</i>			
Zalecenia:	<i>Nie</i>			
Adresat zaleceń:	<i>Nie dotyczy</i>			
Data zakończenia badania:	<i>11.09.2018</i>			

Niniejszy raport jest dokumentem prezentującym stanowisko Państwowej Komisji Badania Wypadków Lotniczych dotyczące okoliczności zdarzenia lotniczego, jego przyczyn i zaleceń dotyczących bezpieczeństwa. Raport jest wynikiem badania przeprowadzonego jedynie w celach profilaktycznych w oparciu o obowiązujące przepisy prawa międzynarodowego i krajowego. Badanie zostało przeprowadzone bez konieczności stosowania prawnej procedury dowodowej. Sformułowania zawarte w niniejszym raporcie, w związku z przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 996/2010 w sprawie badania wypadków i incydentów w lotnictwie cywilnym oraz zapobiegania im oraz uchylające dyrektywę 94/56/WE (Dz. U. UE. L. 2010, nr 295, poz. 35) nie mogą być traktowane jako wskazanie winnych lub odpowiedzialnych za zaistniałe zdarzenie. Komisja nie orzeka co do winy i odpowiedzialności. W związku z powyższym wszelkie formy wykorzystania treści niniejszego raportu do celów innych niż zapobieganie wypadkom i poważnym incydentom lotniczym, może prowadzić do błędnych wniosków i interpretacji. Raport niniejszy został sporządzony w języku polskim. Inne wersje językowe mogą być przygotowywane jedynie w celach informacyjnych.

1. Rodzaj zdarzenia:

WYPADEK

2. Badanie przeprowadził:

Aeroklub Kielecki

3. Data i czas lokalny zaistnienia zdarzenia:

17.08.2017 r., godz. 14:30 (czasy podane w raporcie są czasami LMT).

4. Miejsce startu i zamierzonego lądowania:

Lotnisko Masłów (EPKA).

5. Miejsce zdarzenia:

Wypadek miał miejsce na wschodniej granicy lotniska w Masłowie, współrzędne geograficzne: N 50° 53'49'' E 20° 44' 28'' (ilustracja nr 1).

Ilustracja nr 1. Lotnisko w Masłowie EPKA. Na ilustracji zaznaczono miejsce wypadku.

6. Rodzaj, typ, znaki rozpoznawcze, właściciel statku powietrznego, użytkownik, opis uszkodzeń:

Szybowiec SZD-9 Bocian 1E SP-2662 (ilustracja nr 2). Właściciel szybowca i użytkownik Aeroklub Kielecki.

copyright Aleksander Lorenz

SZYBOWCE.FOTOEDYTOR.COM

Ilustracja nr 2. Szybowiec SZD-9 Bocian 1 Bis w hangarze na lotnisku w Masłowie.

W wyniku wypadku całkowicie rozbity został przód szybowca z kabiną pilota, zniszczone zostało prawe i lewe skrzydło, kadłub uległ złamaniu na wysokości krawędzi spływu skrzydeł. Szybowiec uległ całkowitemu zniszczeniu (ilustracji nr 3).

Aeroklub Kielecki internet

Ilustracja nr 3. Widok na uszkodzony szybowiec po wypadku.

7. Typ operacji:

Lot szkolny Zadanie IV, Ćwiczenie 2 – nauka esowania.

8. Faza lotu:

Podejście do lądowania – krótka prosta, ok. 200m od progu pasa.

9. Warunki lotu:

Lot wg przepisów VFR w warunkach VMC, pora dnia: popołudnie oświetlenie dzienne.

10. Czynniki pogody:

Warunki pogodowe nie miały wpływu na zaistnienie zdarzenia.

11. Organizator lotów:

Aeroklub Kielecki.

12. Dane dotyczące dowódcy statku powietrznego i podróznego:

Uczeń-pilot: mężczyzna lat 42, ukończone zadanie I – szkolenie podstawowe za wyciągarką. KWT ważne do 22.04.2018 r. Nalot ogólny na szybowcach 7 h 20 min (w tym na szybowcu bocian 6 h 08 min. Zestawienie lotów przed zdarzeniem.

Data	Typ SP i rejestracja	Pilot/Uczeń	Instr./Pasażer	Zadanie	Lotnisko odlotu	Start	Łądowanie	Czas lotu
2017-08-15	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ	INSTRUKTOR1	I/7	EPKA	08:20	08:26	00:06
2017-08-15	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ	INSTRUKTOR1	I/7	EPKA	08:38	08:43	00:05
2017-08-15	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ		I/8	EPKA	09:04	09:09	00:05
2017-08-15	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ		I/8	EPKA	09:16	09:22	00:06
2017-08-15	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ		I/8	EPKA	09:29	09:34	00:05
2017-08-15	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ		I/8	EPKA	12:08	12:13	00:05
2017-08-15	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ		I/8	EPKA	12:28	12:32	00:04
2017-08-15	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ		I/8	EPKA	12:40	12:45	00:05
2017-08-16	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ	INSTRUKTOR1	IV/1	EPKA	16:39	16:44	00:05
2017-08-16	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ	INSTRUKTOR1	IV/1	EPKA	16:57	17:03	00:06
2017-08-16	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ		IV/1	EPKA	17:47	17:50	00:03
2017-08-16	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ		IV/1	EPKA	18:01	18:03	00:02
2017-08-17	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ	INSTRUKTOR2	IV/2	EPKA	13:06	13:09	00:03
2017-08-17	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ	INSTRUKTOR2	IV/2	EPKA	13:19	13:23	00:04
2017-08-17	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ	INSTRUKTOR2	IV/2	EPKA	13:35	13:38	00:03
2017-08-17	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ	INSTRUKTOR2	IV/3	EPKA	13:53	13:58	00:05
2017-08-17	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ	INSTRUKTOR2	IV/4	EPKA	14:07	14:11	00:04
2017-08-17	SZD-9 1E SP-2662	PILOT UCZEŃ		IV/2	EPKA	14:27	14:30	00:03

Nalot w ostatnich 24 godzinach: 0 h 38 min, nalot w ostatnich 90 dniach: & h 23 min.

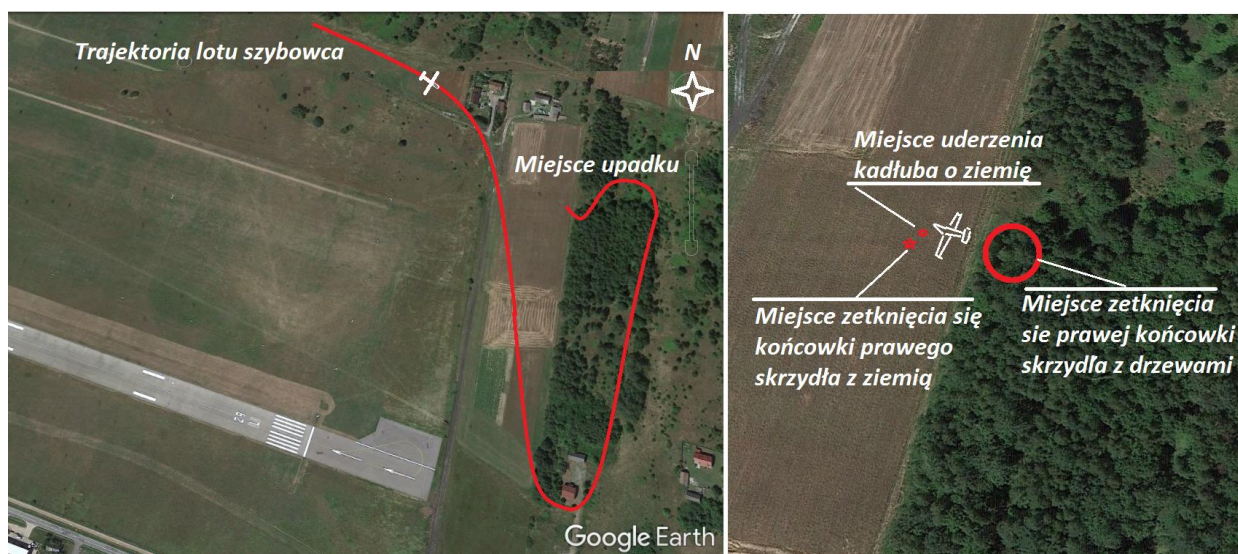
Orzeczenie lotniczo- lekarskie klasy 2, bez ograniczeń, ważne do 07.06.2019 r.

13. Obrażenia załogi:

Bez obrażeń.

14. Opis przebiegu i analiza zdarzenia:

W dniu zdarzenia po wykonaniu serii pięciu lotów z instruktorem na doskonalenie lądowania (tj. ćwiczenia: esowanie, wybór pola i pozorne lądowanie w terenie przygodnym, lądowanie z wiatrem) uczeń-pilot wystartował do pierwszego samodzielnego lotu w danym dniu. Lot odbywał się na tym samym egzemplarzu szybowca co loty instruktorskie. Po sprawdzeniu łączności odbył się wzlot za wyciągarką. Uczeń-pilot miał wykonać w tym locie samodzielne esowanie na podejściu do pasa 29R. Po wleceniu do strefy esowania wykonał pierwszy „es” w nieprawidłową stronę – od lotniska w lewo. Następnie pomimo poleceń instruktora wydawanych drogą radiową „Bocian wychodź na prostą” kontynuował esowanie. Uczeń – pilot wykonał kolejnego „es” w lewo z wysoko zadartą nad horyzont maską szybowca. Padło kolejne polecenie „Bocian wychodź na prostą”. W trakcie wykonywania „esa”, gdy szybowiec zwrócony był przodem w stronę lotniska, instruktor wydał kolejne polecenie „Bocian oddaj drążek” z uwagi na ryzyko wejścia szybowca w korkociąg. Uczeń-pilot zareagował z opóźnieniem i oddał drążek sterowy będąc zwrócony na kierunek około 200°. Następnie wprowadził szybowiec w prawy zakręt przy dużym pochyleniu. W tym momencie końcówką prawego skrzydła zahaczył o wierzchołek drzewa. Spowodowało to rotację szybowca i zderzenie się z ziemią prawą końcówką skrzydła. Następnie szybowiec obracając się uderzył kabiną o powierzchnię ścierniska, wykonał obrót o 180° wokół swojej osi pionowej i zatrzymał się. Uczeń-pilot po rozpięciu pasów opuścił samodzielnie kabinę. Służby alarmowe zostały natychmiast poinformowane o zdarzeniu. Pilot przewieziono do szpitala. Pilot został przebadany na obecność alkoholu w organizmie z wynikiem 0,00 mg/l. Przybliżoną trajektorię lotu i szkic miejsca wypadku przedstawiono na ilustracji nr 4.

Ilustracja nr 4. Na ilustracji zaznaczono kierunek z jakiego wiał wiatr w momencie startu szybowca. Zaznaczono przybliżoną trajektorię lotu szybowca.

15. Przyczyny zdarzenia:

Przyczyna zdarzenia była niepoprawna budowa kręgu nadlotniskowego i rozpoczęcie manewru esowania w niepoprawną stronę (od lotniska) na zbyt małej wysokości, oraz niestosowanie się do poleceń instruktora.

16. Zastosowane środki profilaktyczne:

Zdarzenie omówiono z uczniami - pilotami w dniu wypadku. Zastosowano tygodniową przerwę w lotach szkolnych.

17. Propozycje zmian systemowych i/lub inne uwagi i komentarze:

1. Zwracać uwagę na budowę kręgu – szczególnie w przypadkach lotów niestandardowych, takich jak esowanie i manewry na małej wysokości.
2. Ćwiczenie esowania wykonywać nad terenem wolnym od przeszkód terenowych.

18. Załączniki:

Album fotografii, szkic przebiegu lotu, szkic miejsca wypadku.

KONIEC

	Imię i nazwisko	Podpis
Nadzorujący badanie:	Jacek Bogatko	